

# PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE E ANALIZËS SË FINANCIMIT TË SISTEMIT TË DREJTËSISË

Dt. 21 PRILL 2015

## HYRJE

Për të pasur një sistem drejtësie eficient dhe për të paraprirë sfidat e tij jo vetëm për sa i përket funksionimit të këtij sistemi, por edhe për të patur mjete eficiente në parandalimin e luftës kundër korrupsionit, është i nevojshëm edhe reformimi i mënyrës së financimit të sistemit të drejtësisë. Për vite me radhë, në progres raportet e hartuara për Shqipërinë, Komisioni Evropian vlerëson se janë shqetësuese për Shqipërinë çështje të tilla si buxheti i pamjaftueshëm për pushtetin gjyqësor.

Sipas raporteve të Bashkimit Evropian, pushteti gjyqësor nuk ka arritur t'i përgjigjet me efikasitet dhe të përballojë presionet e jashtme për çështje të rëndësishme që përfshijnë zyrtarë të lartë në vepra të rënda penale dhe ato korruptive<sup>1</sup>.

Në vitin 2012, Bashkimi Evropian në progres raportin e radhës theksonte, se burimet financiare dhe njerëzore të pamjaftueshme të gjykatave përbënin një nga faktorët që kishte ndikuar në rritjen e numrit të çështjeve të prapambetura.<sup>2</sup> Në vitin 2014, buxheti i gjykatave ( ZABGJ - Zyra e Administrimit të Buxhetit Gjyqësor) u rrit me 19%.

Opinionin Nr.9/2014 i Këshillit Konsultativ të Prokurorëve Evropianë drejtuar Këshillit të Ministrave të Këshillit të Evropës në paragrafin 6.3 “Menaxhimi i burimeve”, parashikon:

*“Sigurimi i burimeve organizative, financiare, materiale dhe njerëzore të mjaftueshme kontribuon në sigurimin e pavarësisë. Veçanërisht në kohë të vështira ekonomike, burime të mjaftueshme duhet të caktohen për të siguruar një shërbim. ....*

*Në çdo rast, qoftë kur shërbimet e prokurorisë kanë ose nuk kanë autonomi menaxhimi, ato duhet të jenë të aktivizuara për të vlerësuar nevojat e tyre, të negociojnë buxhetet e tyre dhe të vendosin si të përdorin fondet e akorduara në mënyrë transparente, në mënyrë që të arrihen objektivat e drejtësisë së shpejtë dhe me cilësi”.*

## KUADRI LIGJOR

Buxhetet e sistemeve gjyqësore përfshijë tre pjesë kryesore, të cilat ekzistojnë në përgjithësi në të gjitha sistemet gjyqësore evropiane: buxheti i gjykatave, i ndihmës juridike dhe i sistemit të prokurorisë. Parimet bazë mbi të cilat mbështet buxheti (hartimi dhe zbatimi i buxhetit) i organeve të sistemeve gjyqësore, është i mbështetur në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, dhe në Ligjin Nr.9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”. Buxheti i përgjithshëm shqiptar për sektorin e drejtësisë është i ndarë në zëra të buxhetit që lidhen me Ministrinë e Drejtësisë, Prokurorinë e Përgjithshme, ZABGJ, Shkollën e Magjistraturës, KLD-në dhe Gjykatën Kushtetuese.

## TË DHËNA TË PËRGJITHSHME

Nga të dhënat e përcjella nga ZABGJ, rezulton se buxheti i miratuar për gjykatat në 5 vitet e fundit nuk ka të njëjtën tendencë. Për periudhën 2011-2013, vihet re një tendencë uljeje e buxhetit, ndërsa për periudhën 2014-2015 një tendencë rritjeje. Në vitin 2014 buxheti është rritur rreth 20% kundrejt vitit 2013. Kjo rritje është kryesisht në shpenzimet korente për shkak të fillimit të aktivitetit të gjykatave administrative. Rritja më cilësore është ajo e vitit 2015, ku në investime ka një rritje 50% kundrejt 2014. Gjithsesi buxheti për institucionet e Prokurorisë së Përgjithshme, ZABGJ dhe Gjykatës Kushtetuese ka pësuar një ulje të ndjeshme duke mos ju përgjigjur kërkesave të tyre.

Nga raporti i CEPEJ rezulton se Shqipëria ka nivelin më të ulët të raportit të buxhetit të gjykatave me buxhetin e shtetit dhe GDP, krahasuar me vendet e rajonit si dhe me mesataren evropiane.

Nga të dhënat vihet re se vendet e marra në analizë, ndahen në dy grupe, në raport me mesataren Evropiane, për sa i përket pjesës që zë buxheti gjyqësor në raport me PBB të vendit të tyre. Në grupin e parë, që kanë një mesatare shumë më të lartë se ajo evropiane, bëjnë pjesë vendet e Evropës jugore e

<sup>1</sup> Policy Paper, Një udhëtim në Progres Raportet e Komisionit Evropian për Shqipërinë “Impakti mbi aplikimin e Shqipërisë për anëtarësimin në BE”, Dhjetor 2009

<sup>2</sup> Progres Raporti 2012 i Bashkimit Evropian, fq.13.

juglindore të cilat kanë marrë asistencë të vazhdueshme nga BE dhe kanë objektiva për ndryshimin e situatës në gjyqësor me qëllim plotësimin e standardeve për integrimin e tyre në BE (Maqedonia, Polonia, Bosnja, Serbia, Mali i zi, etj.) Në grupin e dytë bëjnë pjesë Vendet e Evropës Perëndimore të cilat kanë nivele më të larta pasurie kombëtare (Suedia, Holanda, Norvegjia, Danimarka) dhe shpenzojnë një sasi të vogël (GDP për banor) për të financuar gjykatat. Kjo vjen për shkak se këto vende kanë arritur një standard të lartë në drejtim të konsolidimit të sistemit gjyqësor. Shqipëria megjithëse bën pjesë në grupin e parë për sa i përket objektivave dhe aspiratave për integrim në BE, ka treguesin më të ulët të buxhetit gjyqësor në raport me PBB (Prodhimin e Brendshëm Bruto) të saj.

## **PLANIFIKIMI I BUXHETIT**

Si pjesë e reformave të zhvilluara deri më tani ka qenë edhe Ligji nr. 8363, datë 01.07.1998, "Për krijimin e Zyrës së Administrimit të Buxhetit Gjyqësor" në drejtim të sigurimit të pavarësisë së gjyqësorit. Në hartimin e këtij ligji është tentuar të përdoret modeli i vetëadministrimit të Pushtetit Gjyqësor. Ky ligj ka arritur pavarësinë buxhetore të gjyqësorit, por jo pavarësimin e administrimit gjyqësor. Bazuar në ligj, Zyra harton buxhetin e integruar për të gjitha gjykatat e vendit. Hartimi i buxhetit mbështetet në nevojat e parashtruara nga çdo gjykatë dhe në programet afatmesme të zhvillimit për përmirësimin e infrastrukturës gjyqësore në përgjithësi dhe asaj ndërtimore në veçanti. Dokumenti përfundimtar i buxhetit, pas diskutimeve në Grupin për Menaxhimin Strategjik dhe miratimin e tij nga Bordi Drejtues i Zyrës, përcillet në Ministrinë e Financave, sipas përcaktimit në aktet që rregullojnë këtë proces. Një moment i rëndësishëm është edhe diskutimi i buxhetit në Komisionin Parlamentar për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut. Në këtë komision, përfaqësues të Bordit Drejtues dhe Zyrës, prezantojnë kërkesat buxhetore për të gjithë gjykatat e vendit. Konkretisht në një nivel më të përgjithshëm krahasimi i buxhetit të alokuar për gjykatat nga ana e Shqipërisë (me grupin e shteteve të ngjashme) tregon se buxheti i vitit 2012 i gjykatave për 100.000 banorë është rreth 450.000 euro. Shifrat janë të ngjashme (mes 270.000 dhe 390.000 euro) në Armeni, Azerbajxhan, Gjeorgji dhe Moldavi, ndërsa Bosnja e Hercegovina shpenzon më shumë se 2,8 milion euro për 100.000 banorë.

Nga ana tjetër, tavanet e përcaktuara nga Ministria e Financave çdo vit, kryesisht në investime, janë 3-4 herë më të ulta se kërkesat buxhetore të paraqitura nga pushteti gjyqësor. Akordimi i buxheteve me diferenca kaq të mëdha të përshkruara si më sipër, cenon në mënyrë të drejtpërdrejtë realizimin e objektivave, në rastin konkret ka cenuar zhvillimin e infrastrukturës ndërtimore të gjykatave. Gjatë zbatimit të buxhetit, Ministria e Financave apo Këshilli i Ministrave me propozim të saj, nxjerrin akte normative me fuqi vepruese brenda vitit buxhetor, të cilat kufizojnë apo për periudha të caktuara kohore brenda vitit pengojnë, përdorimin e fondeve buxhetore. Buxheti për gjykatat (ZABGJ) për 2014 është 2.071.200 lekë (rreth 14.776.000 Euro). Rritja ka të bëjë me ndryshimet e Ligjit Nr. 9877/2008, "Për Organizimin e Pushtetit Gjyqësor", me Ligjin Nr. 114 / 2013 nga Kuvendi i Shqipërisë me të cilin u vendos rritja e pagave të gjyqtarëve shqiptarë (të të gjitha shkallëve). Përveç kësaj, Ligji nr. 49/2012, "Për Procedurat Gjyqësore Administrative" parashikoi krijimin e gjykatave të reja administrative në Shqipëri; kështu, rritja ishte e lidhur vetëm me shpenzimet e personelit, ndërsa shumat për shpenzimet operative dhe investimet mbeti e pandryshuar me atë të vitit 2013.

## **TARIFAT NE SISTEMIN GJYQESOR**

Përveç financimit që merr nga buxheti i shtetit gjykatat realizojnë edhe të ardhurat që vijnë nga tarifatat që ato aplikojnë. Gjykatat lejohen të përdorin 10% të shumës së siguruar për nevojat e tyre në bazë të një Udhëzimi të përbashkët midis Ministrisë së Financave dhe Kryetarit të Bordit të ZABGJ. Duhet theksuar se kjo shumë lejohet të përdoret vetëm për shpenzime operative dhe shpenzime për investime dhe nuk përdoret për shpërblime (gjë që bëhej më parë). Shteti shqiptar mblodhi për vitin 2013 shumën e përgjithshme prej 531.600.000 lekë (rreth 3.800.000 euro) nga të gjitha gjykatat shqiptare nga tarifatat gjyqësore. Nga kjo shumë, 5.000.000 lekë (rreth 357.000 euro) u përdorën nga vetë gjykatat për nevojat e tyre. Gjatë gjashtë muajve të parë të vitit 2014, gjykatat shqiptare mblodhën 266.000.000 lekë (rreth 1.900.000 euro) të transferuara në Buxhetin e Shtetit.

## **TARIFAT E SHERBIMIT NE GJYKATËN KUSHTETUESE**

Në ligjin për Gjykatën Kushtetuese mungon specifikimi i procedurave dhe respektivisht edhe vendosja e kriterëve matëse për të caktuar tarifën për çdo lloj procedure. Plotësimi i ligjit në këtë aspekt do të sillte jo vetëm uljen e shpenzimeve administrative për Gjykatën por edhe uljen e kërkesave të pabazuara ose abuzive para saj.

Për vënien në lëvizje të Gjykatës Kushtetuese ligji nuk parashikon asnjë tarifë shërbimi.

## **INFRASTRUKTURA**

Infrastruktura ndërtimore e gjykatave në Republikën e Shqipërisë përfshin një numër total prej 32 godinash. Në fakt janë sot kemi 38 gjykata, së bashku me ato administrative të krijuara rishtas, por një pjesë e këtyre të fundit e kryejnë aktivitetin e tyre në ambientet e gjykatës së rrethit gjyqësor përkatës. Gjykatat duhet të kenë në brendësinë e tyre 3 struktura baze: Zona e gjykimit ku ndodhen sallat e gjyqit; zona administrative ku ndodhen zyrat dhe zona e marrëdhënieve me publikun. Një nga problemet më të ndjeshme që ka të bëjë me shërbimin e shpejt, solemn e transparent është mungesa e sallave të mjaftueshme për gjykim. Në mungesë të sallave, gjyqet zhvillohen në zyra gjyqtarësh, e në këto rrethana është më se e evidente, që nuk mund të flitet as për solemnitet dhe as për siguri të palëve në proces. Në një vlerësim të përafërt, për realizimin e ndërhyrjeve infrastrukturore në gjyqësor do të duhej një alokim fondesh prej 300 milion lekë çdo vit për arritjen e ndërhyrjeve deri në vitin 2020<sup>3</sup>.

Lidhur me sigurinë e gjyqtarëve, Progres Raporti i fundit i Komisionit Evropian për Shqipërinë evidenton se “Gjyqtarët ende nuk kanë kushtet adekuate të punës dhe sigurisë. Mbrojtja për gjyqtarët ndaj kërcënimeve dhe presioneve mbetet joadekuate”<sup>4</sup>. 7 nga 25 gjykata përgjithësisht garantojnë kushte të mira për sigurinë fizike të gjyqtarëve dhe të administratës gjyqësore. 17 prej tyre shprehen për një siguri jo të plotë dhe për nevojën për të patur përmirësime. Problemet tipike për këtë çështje janë mosfunksionimi i detektorëve metalikë, mungesa/nevoja për rritje në numër të stafit të sigurisë, mungesa e pranisë së policisë gjatë ditëve të pushimeve zyrtare, të paturit një hyrje të vetme si për gjyqtarët ashtu edhe për publikun, mungesa e pajisjes me kartë aksesit, etj.

Përdorimi i teknologjisë së informacionit në proceset gjyqësore, tashmë përbën një hap të rëndësishëm për sa i përket një procesi të rregullt gjyqësor në vend. Përdorimi i sistemeve si ICMIS, regjistrimi audio si dhe softi i kalendarit të menaxhimit të sallave të gjyqit, kanë sjellë përmirësim të ndjeshëm të proceseve gjyqësore. Konkretisht këto sisteme kanë pasur impakt pozitiv në drejtim të mirëadministrimit të çështjeve gjyqësore<sup>5</sup>; rritjes së solemnitetit të gjykimit, profesionalizimit dhe etikës së komunikimit ndërmjet palëve pjesëmarrëse në proceset gjyqësore; në rritjen e aksesit të publikut në shërbimet që ofrojnë gjykatat, etj. Zyra e Administrimit të Buxhetit Gjyqësor ka patur rolin e saj në mbështetjen dhe mirëfunksionimin e sistemeve dhe programeve të instaluar në gjykata, nëpërmjet investimeve në hardware (kompjuter, server, etj.). Çdo vit është investuar një buxhet prej rreth 20-25 milion lekë për zëvendësimin e pajisjeve ekzistuese si dhe plotësimin e nevojave të reja që gjykatat kanë për pajisje elektronike.

Njëkohësisht i është kushtuar rëndësi dhe zëvendësimit të pajisjeve të tjera elektronike si printer, ups, fotokopje, etj., pjesë funksionale e aktivitetit të përditshëm të gjykatave. Përmendim faktin se 45% e pajisjeve të mësipërme kanë mbi 7 vjet përdorim (prokuruar gjatë 2005-2009). Për zëvendësimin e menjëhershëm të tyre do të nevojitej mesatarisht një fond prej 40 milion lekë.

## **PAGAT E GJYQTARËVE**

---

<sup>3</sup> Gjithashtu duhet mbajtur parasysh që këtu nuk janë përfshirë nevojat buxhetore për ndërhyrjet në godinat e gjykatave që ishin përfshirë në Pallatin e Drejtësisë, të cilat do të financoheshin nga fondet e BE. Duhet ndërtuar ose rikonstruktuar godinat e gjykatave: Durrës, Berat, Shkoder, Permet, Kukës, Gjirokastrë dhe Tropojë.

<sup>4</sup> Fq. 48

<sup>5</sup> Nga të dhënat që disponojmë, pothuajse të gjitha gjykatat e kanë të organizuar arkivën gjyqësore në mënyrë manuale. Këtu mund të përmendim Gjykatat e Apelit Gjirokastrë, Tiranë, Vlorë, Shkodër; Gjykatat e Rretheve Gjyqësore Lushnjë, Elbasan, Pogradec, Kukës, Fier, Pukë, Tropojë, Berat, Krujë; Gjykatat Administrative të Shkallës së Parë Korçë, Vlorë, Tiranë. Gjykata e Krimeve të Rënda Shkalla e Parë Tiranë, funksionon me arkivë elektronike që prej vitit 2014 por nevojitet një program software për mirëmbajtjen e saj.

Paga e Gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë barazohet me pagën e Ministrit dhe është 68% e pagës së Presidentit të Republikës. Aktualisht paga bruto e anëtarit të Gjykatës së Lartë është **174,760 lekë**. Prej datës 1 Janar 2014, pagat e gjyqtarëve u rritën me rreth 20 % për gjyqtarët e shkallës së parë dhe rreth 7% për gjyqtarët në gjykatat e apelit. Aktualisht paga për funksion e gjyqtarit në gjykatën e shkallës së parë është e barabartë me 60% të pagës së gjyqtarit të Gjykatës së Lartë dhe për gjyqtarin në gjykatën e apelit është 75% e pagës së gjyqtarit të Gjykatës së Lartë. Përveç pagës për funksion, gjyqtarët e gjykatave të shkallës së parë dhe apelit, përfitojnë shtesë për vjetërsi në shërbim, mbi pagën për funksion<sup>6</sup>.

Gjyqtarët kanë leje vjetore 30 ditë kalendarike të cilën mund ta marrin vetëm në muajin gusht, përjashtim nga ky rregull përbën rasti i gjyqtarëve që kanë detyra të ngutshme në muajin gusht, të cilët mund ta marrin lejen në një moment të dytë duke përfituar edhe 5 ditë shtesë. Puna në ditë festash apo pushimesh zyrtare shpërblehet me shtesë page në masën 50 për qind të pagës së tij ditore. Aktualisht leja është sa gjysma e lejes vjetore të gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, duke mos qenë në raport të ngjashëm me raportin e pagës gjyqtar i zakonshëm/gjyqtar i Gjykatës së Lartë. Për pasojë, vlen të merret në konsideratë rregullimi i kësaj të metë, duke çuar lejen në afatet e mëparshme, kur ishte 42 ditë dhe bëhej në muajt korrik dhe gusht.

Shqipëria renditet e 17-a, me pagë bruto 1.7 herë më të lartë në raport me pagën mesatare vjetore për gjyqtarët e shkallës së parë, ndërkohë që mesatarja e 47 vendeve të CEPEJ-it është 2.3 (raporti i pagës mesatare bruto me pagën mesatare vjetore për 47 vendet e Evropës për gjyqtarët e shkallës së parë). Propozohet akordimi i bonuseve të produktivitetit, bazuar në përmbushjen e objektivave sasiorë në lidhje me çështjet e gjykuara (p.sh. numri i gjykimeve të dhëna për një periudhë të caktuar kohe), vendbanim për gjyqtarët dhe prokurorët që punojnë larg vendbanimit; sigurimi specifik i jetës për gjyqtarët dhe prokurorët e të gjitha shkallëve jo vetëm të gjykatave për krime të rënda.

#### **BUXHETI I PROKURORISË SË PËRGJITHSHME**

Buxheti i prokurorisë hartohet duke u mbështetur në Ligjin Nr.9936, dt.26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, neni 24, Urdhri i Kryeministrit të Shqipërisë Nr.78, datë 08.05.2006, “Për krijimin e grupeve ministrore të punës për Strategji, Buxhet dhe Integritim, GSB” si dhe në udhëzimet periodike për hartimin e buxhetit të çdo viti. Nga një analizë e shifrave konstatohet se buxheti i Prokurorisë nga viti 2001 deri në vitin 2015 ka pasur në zërin shpenzime operative një rritje në masën 89% në një kohë që volumi i procedimeve penale është rritur në masën 270%. Nëse marrim në konsideratë rritjen e çmimeve të mallrave dhe shërbimeve si dhe pagesën e ruajtjes së objekteve me polici private rritja e buxhetit për shpenzime operative që ndikojnë drejtpërdrejt në procesin e hetimit për shpenzime procedurale është e papërfillshme<sup>7</sup>.

#### **INFRASTRUKTURA**

Prokuroria i ushtron funksionet në 31 ndërtesa në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë. Me gjithë ndërhyrjet e vazhdueshme gjendja aktuale ka mangësi të theksuara si në drejtim të kushteve të

---

<sup>6</sup> Neni 26-27 Ligjit, “Për organizimin e Pushtetit Gjyqësor në Republikën e Shqipërisë. Në tabelën në vijim paraqiten pagat për funksion dhe pagat mesatare neto për gjyqtarët. Për sa i përket të drejtave dhe përfitimeve që ka gjyqtari ato parashikohen nga neni 27 i ligjit Nr. 9877 dt. 18.2.2008 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”. Sipas këtij neni gjyqtari, familja dhe prona e tij gëzojnë një mbrojtje të veçantë. Ky parashikim është i përgjithshëm dhe aktualisht nuk u ofron pothuajse asnjë përfitim konkret gjyqtarëve, pasi nuk ka asnjë lloj subvencioni apo kompensimi për gjyqtarët apo familjarët e tyre në rast se gjyqtarit punojnë larg vendbanimit familjar.

<sup>7</sup> Gjithashtu, theksojmë se për sa i përket edhe shpenzimeve procedurale, Prokuroria ka akumuluar një borxh në masën rreth 90 milion leke ndaj Mjekësisë Ligjore, MNZ dhe eksperteve të të gjithë fushave për mungesë fondesh në një kohë që Mjekësia Ligjore dhe MNZ janë institucione buxhetore. Për të bërë të mundur përballimin e shpenzimeve në rritje është e domosdoshme shtesa e buxhetit si dhe eliminimi i pagesave midis institucioneve buxhetore në lidhje me shpenzimet procedurale nëpërmjet hartimit të akteve ligjore dhe nen ligjore.

punës ashtu dhe në drejtim të sigurisë së objekteve. Situata të vështirë ka dhe në **Prokuroritë pranë gjykatave të Shkallës së Parë në Tirane, Gjirokastrë, Përmet, Vlorë, Elbasan**, për të cilat nga Prokuroria e Përgjithshme janë planifikuar kërkesat për investime në PBA. Gjithashtu mangësi serioze mbetet mungesa e dhomave të paraqitjes për njohje dhe dhomat e ruajtjes së provave materiale për të gjitha prokuroritë. Shqetësim i vazhdueshëm për prokuroritë në përgjithësi mbeten kushtet e sigurisë, pasi prej 4 vitesh të gjitha ndërtesat ku ushtron funksionet prokuroria rruhen me rroje private, në një kohë që janë objekte të rëndësishme të veçantë dhe për këtë problem i është kërkuar Qeverisë, që ruajtja e objekteve të bëhet nga Policia e Shtetit, ashtu siç ka qenë më parë.

Prokuroria e Përgjithshme së bashku me institucionet e vartësisë ka në pronësi 75 automjete dhe 66 shoferë të punësuar. Situata në drejtim të shërbimit të transportit është alarmante dhe nuk afroh asnjë kusht sigurie për jetën e prokurorëve dhe oficerëve të policisë gjyqësore, të cilët lëvizin për nevoja pune me automjetet e prokurorisë. Për rritjen e sigurisë së godinave të prokurorisë është e domosdoshme edhe pajisja me kamera vëzhgimi për ambientet e tyre. Shumica e prokurorive nuk kanë sisteme kamerash vëzhgimi dhe disa prej tyre i kanë të amortizuara për shkak të vjetërsisë.

Prokuroritë e të gjitha niveleve kanë rrjet LAN të brendshëm të ngritur pjesërisht me investim të OPDAT dhe pjesërisht me fondet e Prokurorisë. Gjithashtu vlen të theksohet se të gjitha Prokuroritë janë të lidhura në Dhomën e Serverave në Prokurorinë e Përgjithshme në Intranet dhe funksionojnë si një strukturë e vetme informatike. Të gjitha shërbimet informatike ofrohen në mënyrë të centralizuar për të gjitha prokuroritë nga Prokuroria e Përgjithshme. Në janar 2015 Prokuroria e Përgjithshme implementoi programin e Menaxhimit të Rasteve, i cili dixhitalizon proceset e punës së Prokurorit dhe Oficerit të Policisë Gjyqësore të Prokurorisë, duke rritur shpejtësinë e shkëmbimit të informacionit në prokurori, si dhe duke prodhuar raporte statistikore në kohë reale. Por ka mungesë të theksuar të pajisjeve kompjuterike të cilat janë tejet të vjetërsuara dhe që nuk e suportojnë dot këtë sistem. Sistemi Menaxhimi i rasteve parashikon bashkëngjitjen e dokumenteve fizike të skanuara. Një gjë e tillë aktualisht nuk kryhet në sistem për shkak të mungesës së pajisjeve “Skaner”, të cilat bëjnë të pamundur këtë proces.

## **PAGAT E PROKUROREVE<sup>8</sup>**

Paga e Prokurorit të Përgjithshëm është e barabartë me pagën e Kryetarit të Gjykatës së Lartë. Paga e prokurorëve të Prokurorisë së Përgjithshme është e barabartë me pagën e anëtarit të Gjykatës së Lartë. Paga e drejtuesve të hallkave, që janë prokurorë në strukturën e Prokurorisë së Përgjithshme, është 5 % me e lartë se paga e prokurorëve të kësaj prokurorie. Paga bazë e prokurorit ose drejtuesit të prokurorisë së shkallës së parë dhe të apelit, si dhe shtesa për vjetërsi apo vështirësi në shërbim e tyre, është e barabartë me pagën dhe shtesën e vjetërsisë dhe të vështirësisë së gjyqtarit e të kryetarit të gjykatës, pranë së cilës funksionon prokuroria, ku ai është emëruar. Në ditët e pushimit javor ose të festave zyrtare, prokurori i gatshëm ose prokurori, që kryen detyra të ngutshme përfiton shtesë page, në masën 50 për qind të pagës së tij ditore.

### **Shpërblimet**

Prokurori mund të përfitojë shpërblime, për merita profesionale, në masën e caktuar, me propozimin e drejtuesit dhe me miratimin e Prokurorit të Përgjithshëm. Prej disa vitesh fondi i shpërblimeve në masën 5% mbi fondin e pagave administrohet nga Ministria e Financave dhe përdorimi nga ana e prokurorit të përgjithshëm sipas parashikimeve ligjore **është i kufizuar vetëm për raste ndihme ekonomike dhe fatkeqësi duke bërë të pamundur motivimin** për punë të mirë dhe rezultate pozitive të të gjithë kategorive të punonjësve të sistemit të Prokurorisë.

---

<sup>8</sup> Raporti mbi standardet evropiane lidhur me pavarësinë e sistemit gjyqësor, Pjesa e II “Shërbimi i Prokurorisë” (Strasbourg, 3 Januar 2011), miratuar nga Komisioni i Venecias në seancën plenare të 85<sup>-të</sup>, në shkronjë “H” paragrafi 69 parashikon:

“H. 69. Si për gjyqtarët, paga në përputhje me rëndësinë e detyrës që kryen është thelbësore për një sistem eficient dhe të drejtë të drejtësisë penale. Një pagë e mjaftueshme është gjithashtu e nevojshme për të reduktuar rrezikun e korrupsionit të prokurorit.

Prokurori, me propozimin e eprorit dhe me miratimin e Prokurorit të Përgjithshëm, mund të përfitojë deri në 20 për qind shtesë page për vështirësi pune po kështu dhe prokurorët e Task Forcës një shtesë deri në 20%. Gjithsesi një prokuror i cili ka dhe vjetërsinë e punës mbi 25 vite dhe pjesëtar i një task Force nuk i akordohen dy rritje të veçanta, gjë që nuk stimulon punën e prokuroreve.

### **Pagat e Oficerëve të Policisë Gjyqësore**

Në dispozitat e ligjit 8737/2001, i ndryshuar, është parashikuar se, paga e oficerit të policisë gjyqësore-jurist, të seksioneve të prokurorive të rretheve gjyqësore dhe të prokurorive të apelit është e barabartë me 70 për qind të pagës së prokurorit të prokurorisë së rrethit gjyqësor. Ndërkohë paga e oficerit të policisë gjyqësore-jurist, të seksionit të Prokurorisë për Krimet e Rënda dhe Prokurorisë së Apelit për Krimet e Rënda, si dhe të zyrës së Prokurorit të Përgjithshëm është 20 për qind më e lartë se ajo e parashikuar për oficerin e policisë gjyqësore-jurist në seksionet e prokurorive të rretheve. Oficerët e policisë gjyqësore, të emëruar nga Prokurori i Përgjithshëm, mund të përfitojnë shpërblime, për merita profesionale, në masën e caktuar, me propozimin e drejtuesit dhe me miratimin e Prokurorit të Përgjithshëm. Kriteret për shpërblim për merita të veçanta për oficerët e policisë gjyqësore, të emëruar nga Prokurori i Përgjithshëm, janë përcaktuar me udhëzimin nr.1/2011 të Prokurorit të Përgjithshëm.

Në buxhetin e prokurorisë vërehen:

- 1) Pamjaftueshmëri e fondeve buxhetore. Nevojitet financimi i buxhetit të Prokurorisë gjyqësore, pasi Shqipëria ka nivelin më të ulët të raportit të buxhetit të Prokurorisë me buxhetin e shtetit dhe GDP.
- 2) Varësi nga ekzekutivi në zbatimin e buxhetit të shtetit, sidomos për sa i përket ndryshimeve që ndodhin gjatë vitit në buxhetin e shtetit, si dhe nëpërmjet rialokimit të fondeve. Varësi direkte në ekzekutim të buxhetit të Prokurorisë, sikurse edhe gjyqësori, nga kompetenca e urdhrave të Ministrisë së Financave<sup>9</sup>. Nevojitet ruajtja e pavarësisë së Prokurorisë edhe për sa i përket ushtrimit dhe përdorimit të buxhetit të tij.
- 3) Mungesë në fondet për shpenzimet procedurale, sidomos për sa i përket pagesave për MNZ-në, laboratorin e kriminalistikës dhe kryerjen e ekspertimeve të tjera.
- 4) Mosarrëtim i të ardhurave nga dënimet penale me gjoba, pasi sistemi nuk është eficient
- 5) Sistem jo eficient pagash dhe përfitimesh të tjera sociale dhe shpërblimesh për prokurorëve dhe të oficerëve të policisë gjyqësore. Akordimi i shpërblimeve si bonuse, publikim falas në revistat shkencore, leje vjetore 42 ditëshe, sigurim specifik i jetesës, akordimi i bonuseve jo vetëm për raste fatkeqësie.

### **BUXHETI I NDIHMES JURIDIKE**

Shqipëria ofron ndihmë ligjore në procedurat penale dhe civile për përfaqësimin në gjykatë dhe këshillim juridik. Në proceset penale përfshihet edhe mundësia e mbrojtjes falas nga një avokat. Gjatë vitit 2014 janë paguar rreth 39 milion leke për avokatet kryesisht, prej të cilave 6 milion kanë qenë detyrime të mbartura nga vitit 2013. Gjithashtu të mbartura nga viti 2013 janë edhe 2 milion lekë të tjera të cilat janë përfshirë në strategjinë e qeverisë për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura. Për vitin 2015, Ministria e Financave ka akorduar 500 mijë lekë për këtë zë të shpenzimeve.

Në progres raportin e BE-së kërkohet që funksionimi i sistemit të ndihmës juridike të përmirësohet dhe që dispozitat e fundit mbi ndihmën ligjore që parashikojnë krijimin e zyrave rajonale për ndihmë

---

<sup>9</sup> Gjatë zbatimit të buxhetit, Ministria e Financave apo Këshilli i Ministrave me propozim të MF, mund të nxjerrin akte normative me fuqi vepruese brenda vitit buxhetor, të cilat kufizojnë apo për periudha të caktuara kohore brenda vitit pengojnë, përdorimin e fondeve buxhetore, duke përfshirë buxhetin e gjykatave. Referuar Ligjit të Zyrës që garanton pavarësinë buxhetore të gjykatave, mendojmë se duhen përjashtuar gjykatat nga fusha e veprimit të këtyre akteve apo minimalisht të merret mendimi i Zyrës për përfshirjen e gjykatave në këto akte. Kjo e drejtë duhet të shprehet në një nga aktet ligjore ekzistuese nëpërmjet një plotësimi që duhet të bëhet atij.

juridike të zbatohen. Tarifat gjyqësore pengojnë shumë qytetarë të kësaj kategorie dhe procedurat e aplikimit janë shumë të rënda. Vihet re se ka një legjislacion të paqartë përsa i përket dhënies së ndihmës juridike falas nga ana e Komisionit Shtetëror të Ndihmës Juridike; situatë e paqartë përsa i përket mënyrës së kërimit të fondeve dhe planifikimit të tyre nga ana e Komisionit, si dhe mungesë publiciteti të ofrimit të ndihmës juridike.